

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 237

Valtuustoaloite älyn lisäämiseksi kaupungin roskakoreihin - Joonas Kiviranta ym

TRE:3922/11.00.01/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Tietäväinen Milko

Valmistelijan yhteystiedot

Infrahallintapäällikkö Kimmo Myllynen, puh. 040 806 4794, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 1241 626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Joonas Kivirannan ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Kokouskäsitely

Elina Karppinen poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana.

Perustelut

Joonas Kiviranta ja 9 muuta valtuutettua esittävät valtuustoaloitteessaan 16.5.2022, että kaupunki selvittää älyn lisäämistä olemassaoleviin roskakoreihin. Aloitteessa on todettu esimerkein kaupungin tekevän jo paljon siisteyden ylläpitämiseksi. Aloitteessa on esitetty teknologian, tarkemmin sanottuna roskakorien täyttöastetta ilmaisevien sensorien, hyödyntämistä astioiden tyhjennysvälin optimoimiseksi ja ylitäytön estämiseksi, jolloin jätehuoltokustannukset alenisivat ja siisteys paranisi. Esimerkkinä aloitteessa on mainittu, että Oulun kaupungissa seurataan tällaisella teknologialla noin tuhannen jäteastian täyttöasteita niiden tyhjennysvälin optimoimiseksi.

Kaupungin siisteys on ollut jatkuvasti keskusteluissa ja teemaan liittyen on laadittu muun muassa valtuustoaloitteita ja aiheesta, erityisesti puhtaanapidon tehostamistoimenpiteistä, on keskusteltu laajasti muun muassa nykyisen pormestarin johdolla. Puhtaanapitoa ja esimerkiksi siihen liittyviä osa-alueita, vastuita ja kaupungin käytäntöjä sekä toimenpiteitä on käsitelty laajasti muun muassa kahteen valtuustoaloitteeseen (TRE:3900/11.00.01/2018 ja TRE:6534/11.00.01

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

/2019) laadituissa vastauksissa. Viimeisimpinä merkittäviksi luokiteltavista toimenpiteistä voidaan mainita keskustan puhtaanapitoluokituksen uudistaminen ja keskusta-alueella viime vuosina käyttöön otettu niin sanottu tehostettu puhtaanapito, jonka mahdollisti kunnossapidon määrärahan kasvattaminen ja jolla kokemusten mukaan on saatu parannettua siisteyttä esimerkiksi Hämeenkadulla. Uudistetun keskustan puhtaanapitoluokituksen yhdyskuntalautakunta hyväksyi kokouksessaan lokakuussa 2023.

Vaikka yleisten alueiden siisteyttä on saatu parannettua, on kaupungissa joitakin erityisen haasteellisia, joskin melko pistemäisiä alueita. Esimerkkinä mainittakoon Tuomiokirkonkadun katuosuus Hämeenkadun ja Verkatehtaan kadun välillä. Merkittävästä puhtaanapitotoimenpiteiden lisäämisestä huolimatta näkymä on ajoittain ollut erittäin epäsiisti. Kaupungin edustajat ovat muun muassa haastatelleet puhtaanapitoa suorittavia urakoitsijoita. Keskusteluissa urakoitsijat ovat tuoneet esille, että aamuyön tunteina näkymä voi kattavien puhtaanapitotoimenpiteiden jälkeen muuttua jopa puolessa tunnissa siististä erittäin epäsiistiksi, jopa lohduttoman näköiseksi. Havaintojen mukaan kaikki ihmiset eivät edes pyri toimittamaan roskia jäteastioihin, vaan heittävät ne suoraan kadulle.

Digitalisaatio ja teknologian kehittyminen ovat osaltaan edistäneet puhtaanapidon ja jätehuollon tehostamista muun muassa aloitteessa mainitulla tavalla. Tampereen kaupungin edustaja on ollut yhteydessä Oulun kaupungin yleisten alueiden kunnossapidon asiantuntijoihin. Keskusteluissa on käynyt ilmi, että Oulun kaupungin yleisillä alueilla sijaitsevilla roska-astioissa ei ole käytössä astioiden täyttöastetta ilmaisevaa teknologiaa. Tampereen kaupungin edustaja on sittemmin ollut yhteydessä yksittäiseen Oulun seudun jätehuoltoyhtiölle palveluita tuottavaan toimijaan, jonka kanssa käydyissä keskusteluissa on käynyt ilmi, että heillä on laajasti käytössä sensortechnologiaa kiinteistöjen jätehuollossa ja sensortechnologiaa on pilotoitu Kempeleen kunnan yleisillä alueilla.

Tampereen kaupungin yleisillä alueilla sijaitsevista roska-astioista osassa on hyödynnetty täyttöastetta ilmaisevia sensoreita vuodesta 2015 tai 2016 alkaen. Käytössä olleet sensorit ovat täyttöasteen ilmaisemisen ohella ennustaneet tyhjennystarvetta sekä ilmoittaneet tyhjennystarpeesta. Vielä hiljattain kaikissa Tampereen kaupungin yleisillä alueilla sijaitsevilla syväkeräysastioissa (noin 140–150 kpl) oli asennettuina astioiden täyttöastetta ilmaisevat sensorit. Lisäksi sensoreita oli käytössä suuritilavuuksissa (2,5 m³) pintajäteastioissa. Sensoreilla varustettuja astioita oli parhaillaan noin 200 kappaletta. Käytössä olleet sensorit ovat tulleet käyttöikänsä päähän eivätkä ne ole enää toiminnassa. Tyypillisesti sensortechnologiaa hyödyntäen roska-astioiden täyttöaste on ollut luokkaa 70–80 % niitä tyhjennettäessä. Yksittäisissä tapauksissa täyttöaste on voinut olla suurempikin, mutta tällaisissa tilanteissa on kuitenkin huomioitava, että riskinä on ylitäyttö.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Sensoreiden hinta suhteessa tyhjennyksen hintaan on korkea, minkä vuoksi anturit eivät ole kannattavia harvoin tyhjennettävillä astioilla. Pienikokoisissa roska-astioissa, joiden tilavuus voi olla esimerkiksi 30, 60 tai 110 litraa, ja joita käytetään esimerkiksi viheralueilla sekä linja-autopysäkeillä, sensoritekniikasta ei ole hyötyä. Tällaiset roska-astiat täyttyvät nopeasti, ja osa kohteista tyhjennetään esimerkiksi kerran tai kaksi kertaa viikossa ja osa jopa päivittäin.

Yleisesti kokemukset sensoritekniikan hyödyntämisestä Tampereella ovat olleet positiivisia. Sensoritekniikan avulla astiatyhjennyksiä on saatu optimoitua oikea-aikaisiksi, ja tyhjennysajoneuvojen ajoreitit suunniteltua taloudellisiksi. Täten on osaltaan saatu myös vähennettyä ympäristökuormitusta. Kuitenkaan ainakaan toistaiseksi ei kustannussyistä ole hankittu uusia sensoreita käyttöikänsä päähän tulleiden sensoreiden tilalle. Tampereen Infra Oy ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy määrittivät yhteistyössä käytöstä poistuneiden sensoreiden datan (tyhjennyshistoria) pohjalta tarkoituksenmukaisen, vuodenaikaan sidoksissa olevan tyhjennysvälin eri puolilla kaupunkia sijaitseville astioille, joissa aiemmin oli hyödynnetty sensoreita. Täten sensorien keräämää dataa saatiin hyödynnettyä vielä antureiden elinkaaren päätyttyä.

Mahdollisia uusia sensorihankintoja tarkastellaan ja arvioidaan jatkossa seuraamalla erityisesti sensoritekniikan ja -kustannusten kehittymistä. Yksi tarkasteltavista vaihtoehtoista on hankkia verrattain pieni määrä sensoreita ja kierrättää niitä roska-astioissa siten, että astiakohtaisesti saataisiin muodostettua tarkoituksenmukainen tyhjennysväli. Myös vaihtoehtoisia menettelytapoja astioiden täyttöasteen seurantaan ja tarkoituksenmukaisen tyhjennysvälin määrittämiseen on mahdollista kehittää.

Vastaus aloitteeseen on valmisteltu yhteistyössä kaupungin, Tampereen Infra Oy:n ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n asiantuntijoiden kanssa.

Tiedoksi

kh

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§237

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)